

ÚRAD
PRE REGULÁCIU
SIEŤOVÝCH
ODVETVÍ

Správa o výsledku sledovania vývoja trhu so zmluvami o dodávke elektriny a zmluvami o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny

Bratislava, November 2023

Dynamické ceny elektriny v podmienkach SR a legislatívny základ

Podľa § 10 písm. c) šiesteho bodu zákona č. 250/2012 Z. z. o regulácii v sieťových odvetviach v znení neskorších predpisov Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej len „úrad“) sleduje uplatňovanie zmlúv o dodávke elektriny a zmlúv o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny na trhu s elektrinou a riziká spojené s dohodnutím takých zmlúv pre koncových odberateľov elektriny a vypracúva a každoročne aktualizuje správu o výsledku sledovania vývoja trhu so zmluvami o dodávke elektriny a zmluvami o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny.

Podľa § 2 písm. b) štyridsiateho prvého bodu zákona č. 251/2012 Z. z. o energetike a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o energetike“) je dynamickou cenou elektriny cena elektriny, ktorej výška odráža zmeny cien na denných a vnútrodenných trhoch s elektrinou v časových intervaloch, ktoré zodpovedajú najmenej frekvencii vysporiadania obchodov na týchto trhoch. Dynamická cena v podmienkach slovenského trhu s elektrinou predstavuje produkt, pri ktorom sa cena za dodávku elektriny mení každú hodinu počas dňa.

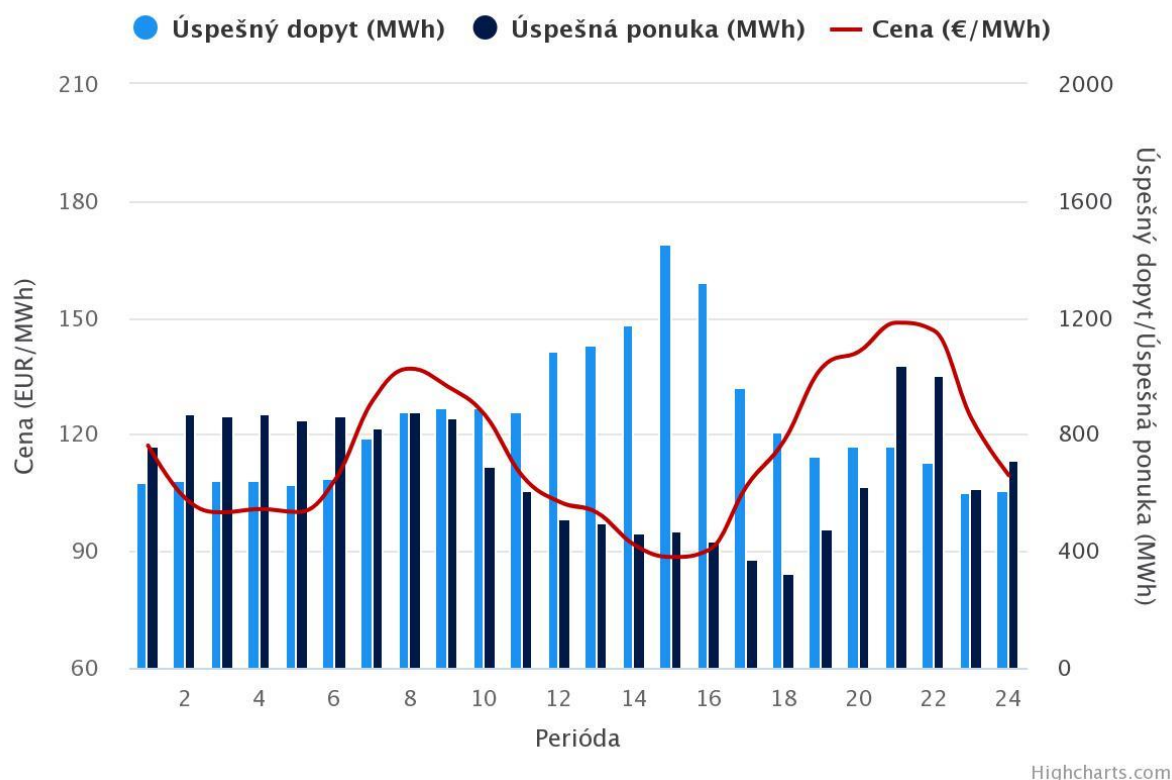
V Slovenskej republike je krátkodobý trh organizovaný spoločnosťou OKTE, a.s., ktorá je držiteľom povolenia na činnosť organizátora krátkodobého trhu s elektrinou v Slovenskej republike.

Cena na krátkodobom (spotovom) trhu odráža vývoj dopytu a ponuky elektriny, situáciu na trhu s elektrinou, vplyv počasia, stav výroby jednotlivých zdrojov a iné. Spotová cena sa stanovuje deň vopred osobitne na každú hodinu nasledujúceho dňa a je zverejnená na stránke spoločnosti OKTE, a.s.

Na stanovenie výslednej ceny za dodávku elektriny s dynamickou cenou elektriny sa použije hodinový odberový diagram, ktorý je oceňovaný podľa hodnôt jednotlivých hodinových spotových cien elektriny pre obchodnú oblasť SR na dennom trhu zverejnených na webovom sídle spoločnosti OKTE, a.s. pre príslušný deň a príslušnú hodinu (<http://www.okte.sk/sk/kratkodoby-trh/zverejnenie-udajov/celkove-vysledky-dt.aspx>).

Spravidla je potom jednotková cena dodanej elektriny v príslušnom mesiaci v EUR/MWh vypočítaná na základe váženého priemeru hodinových cien na krátkodobom trhu, kde váhou je skutočná dodávka elektriny v príslušnej obchodnej hodine.

Graf č.. 1- Celkové výsledky denného trhu zo dňa 30. 06. 2023. Zdroj: OKTE, a.s.

Zmluvou s dynamickou cenou elektriny sa podľa čl. 2 ods. 15 smernice EÚ 2019/944 rozumie „zmluva o dodávke elektriny medzi dodávateľom a koncovým odberateľom, ktorá odráža zmeny cien na spotových trhoch vrátane denných a vnútrodených trhov v intervaloch, ktoré prinajmenšom zodpovedajú frekvencii zúčtovania trhu“.

V zmysle § 35 ods. 1 písm. b) zákona o energetike má koncový odberateľ elektriny právo uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny, ak má v odbernom mieste nainštalovaný inteligentný merací systém (IMS), tzn. nevyhnutnou podmienkou uzatvorenia zmluvy s dynamickou cenou elektriny je mať na svojom odbernom mieste nainštalovaný IMS, kedy sa spotreba elektriny zaznamenáva v hodinových intervaloch.

Podľa § 2 písm. a) 15. bodu zákona o energetike je IMS súbor zložený z určených meradiel a ďalších technických prostriedkov, ktorý umožňuje zber, spracovanie a prenos nameraných údajov o výrobe alebo spotrebe elektriny alebo plynu, ako aj poskytovanie týchto údajov účastníkom trhu.

Na základe ustanovenia § 17 ods. 1 písm. d) druhého bodu zákona o energetike má odberateľ elektriny v domácnosti okrem práv na ochranu spotrebiteľa podľa osobitných predpisov a ostatní koncoví odberatelia elektriny pri dodávke elektriny v prípade ak ide o zmluvu s dynamickou cenou elektriny právo písomného vysvetlenia mechanizmu tvorby dynamickej ceny elektriny, upozornenia na výhody a riziká spojené s uzatvorením zmluvy o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny a poučenia o nevyhnutnosti inštalácie inteligentného meracieho systému a nákladoch na jeho inštaláciu, ak koncový odberateľ elektriny nemá podľa tohto zákona právo na jeho bezplatnú inštaláciu.

Podľa § 17c ods. 2 zákona o energetike zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou môže odberateľ elektriny v domácnosti vypovedať, aj keď je zmluva uzatvorená na dobu určitú. Ak je zmluva o dodávke elektriny alebo zmluva o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou uzatvorená na dobu určitú a ak nie je dohodnutá kratšia výpovedná doba, je výpovedná doba jeden mesiac od prvého dňa mesiaca nasledujúceho po doručení písomnej výpovede a skončí sa uplynutím posledného dňa príslušného mesiaca. Na zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny uzatvorenú s odberateľom elektriny v domácnosti, v ktorej je dohodnutý iný spôsob určenia alebo výpočtu ceny elektriny odvodený od zmien ceny elektriny na organizovaných trhoch s elektrinou, sa použijú prvá veta a druhá veta rovnako.

Dodávateľ elektriny je podľa § 34 ods. 2 písm. l) zákona o energetike povinný ak je dodávateľom elektriny dodávajúcim elektrinu do viac ako 100 000 odberných miest, uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny s koncovým odberateľom elektriny, ktorý o to požiada a má v odbernom mieste nainštalovaný IMS.

Ďalej je dodávateľ elektriny podľa § 34 ods. 2 písm. m) zákona o energetike povinný informovať na svojom webovom sídle a na svojich obchodných miestach koncového odberateľa elektriny o výhodách a rizikách spojených s uzatvorením zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny a o nevyhnutnosti inštalácie inteligentného meracieho systému a nákladoch na jeho inštaláciu, ak uzatvorenie zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny koncovým odberateľom elektriny ponúka alebo podľa tohto zákona má povinnosť takú zmluvu s koncovým odberateľom elektriny uzatvoriť.

Výhody a nevýhody uplatnenia dynamickej ceny elektriny v zmluvách o dodávke elektriny alebo zmluvách o združenej dodávke elektriny

Dynamická cena elektriny je výhodná najmä pre tých odberateľov elektriny, ktorí aktívne sledujú svoju spotrebu v jednotlivých hodinách dňa a majú možnosť riadiť svoj odber elektriny. Dynamická cena elektriny tak ponúka pre aktívnych odberateľov možnosť dosiahnuť úspory vďaka zmene spotreby, resp. jej prispôbenia stanoveným cenám pre konkrétne časové úseky dňa. Počas niektorých hodín býva spotovú cenu výrazne nízka, dokonca môže dosiahnuť aj hodnoty blízke nule. Ak odberateľ presunie časť spotreby elektriny do lacných hodín má možnosť dosiahnuť úsporu nákladov za dodávku elektriny. Dynamické ceny elektriny môžu byť zaujímavé aj pre odberateľov elektriny v domácnosti, ktoré vlastnia elektromobil. Nabíjanie elektromobilu je možné naplánovať na čas najnižších cien počas dňa. Presun spotreby do hodín s nízkou spotovou cenou sa dá aplikovať aj na rôzne energeticky náročnejšie spotrebiče v domácnosti (práčka, sušička, a pod.) a výrobné zariadenia v prípade firiem zameraných na výrobu.

Dynamická cena elektriny z dôvodu naviazania na spotový trh prináša aj riziká. Na rozdiel od bežnej fixnej ceny, odberateľ vopred nevie aká bude jeho konečná cena na vyúčtovacej faktúre. Spotové ceny sa vyznačujú nestabilitou, sú veľmi premenlivé a neisté. Aj v rámci jedného dňa môže byť rozdiel medzi maximálnou a minimálnou hodinovou cenou niekoľkonásobný. V čase vysokého dopytu, napr. z dôvodu extrémneho počasia alebo nízkej výroby elektriny, cena stúpa. Naopak, v čase nízkeho dopytu alebo vysokej výroby elektriny z obnoviteľných zdrojov je cena priaznivá. Uvedená nestálosť cien na spotovom trhu sa tak premietá do dynamickej ceny elektriny, keď odberateľ na jednej strane znáša riziko rastu dynamickej ceny elektriny, na druhej strane v čase stabilizácie, resp. poklesu cien

na veľkoobchodných trhoch spotové ceny môžu klesnúť, čo môže aktívny odberateľ využiť vo svoj prospech a dosiahnuť tak úsporu svojich nákladov. V prípade poklesu spotových cien odberateľ s dynamickou cenou získava okamžitý benefit v podobe poklesu dynamickej ceny, pričom nemusí čakať na ukončenie fixácie kontraktu s dodávateľom elektriny.

VÝHODY

- Vzhľadom na to, že ceny elektriny na každú hodinu nasledujúceho dňa sú známe deň vopred, odberateľ si vie optimalizovať náklady na elektriny presunom odberu do lacnejších hodín.
- Transparentná tvorba ceny na základe veľkoobchodných cien dostupných na webovom sídle OKTE, a.s.
- Vyššia flexibilita odberu – bez podmienky Take or Pay na báze daného roku alebo mesiaca, neuplatňujú sa sankcie v prípade nedodržania zmluvného objemu (za nedočerpanie alebo prečerpanie) tak, ako je to pri zmluvách s fixnou cenou.

NEVÝHODY

- Volatilita denného a vnútrodného trhu, kolísanie cien.
- Pri vyššej volatilita na krátkodobom trhu je náročné odhadnúť a naplánovať si náklady na dlhšie časové obdobie.
- Neistota a negatívne informácie na trhu majú okamžitý dopad v podobe skokových rastov ceny, kým pri pozitívnych správach trh naopak reaguje opatrne a len pomaly koriguje ceny elektriny smerom nadol.

Vyhodnotenie trhovej situácie pri uplatňovaní dynamických cien elektriny

Úrad oslovil 173 dodávateľov elektriny so žiadosťou o poskytnutie informácií. Požadované údaje úradu poskytlo 135 dodávateľov.

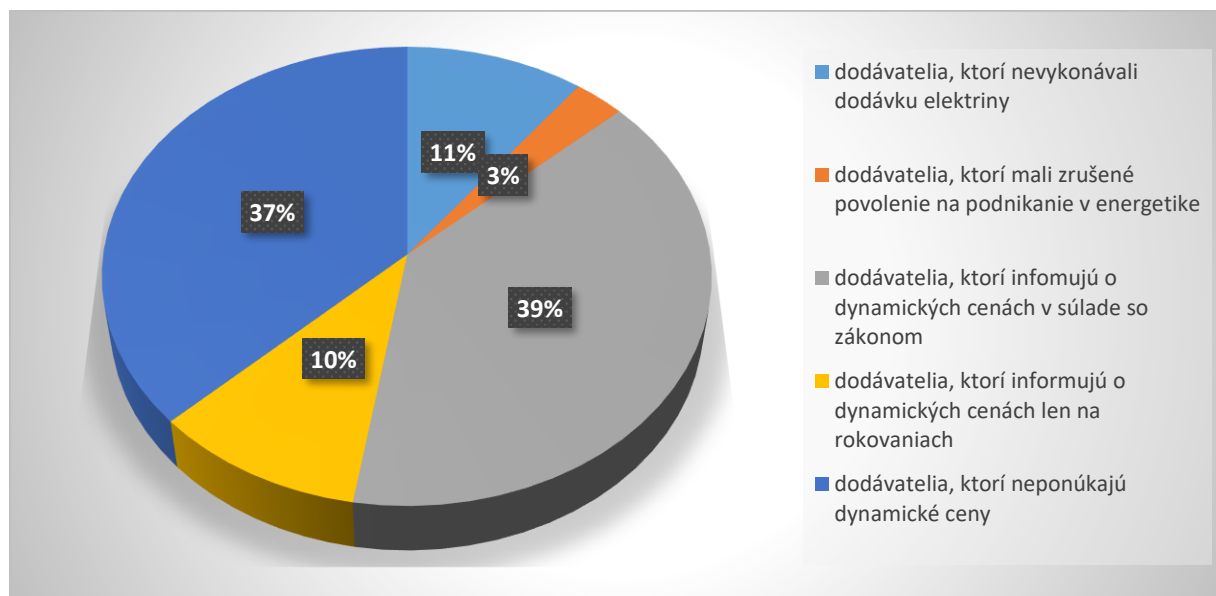
Podľa § 10 ods. 6 zákona o energetike bolo v sledovanom období 4 dodávateľom zrušené úradom vydané povolenie na podnikanie v energetike a 14 dodávateľia v sledovanom období nevykonávali činnosť dodávateľa elektriny, t.j. nedodávali elektrinu koncovým odberateľom elektriny.

V súlade s § 34 ods. 2 písm. m) zákona o energetike len **53 dodávateľov** informuje koncového odberateľa elektriny na svojom webovom sídle o možnosti uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny, o výhodách a rizikách spojených s uzatvorením takejto zmluvy, o nevyhnutnosti inštalácie inteligentného meracieho systému a nákladoch na jeho inštaláciu. Na svojich webových sídlach ďalej informujú o podmienkach využitia služby dodávky elektriny s dynamickou cenou, uvádzajú aktuálne ceny odberu a opisujú mechanizmus tvorby dynamickej ceny elektriny.

Informácie o možnosti uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny nemá na svojom webovom sídle zverejnených **14 dodávateľov**, ktorí ponúkajú uzatvorenie zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny koncovým odberateľom elektriny. V dvoch prípadoch ide o väčších dodávateľov, ktorí mali v roku 2022 kumulatívne uzatvorených 241 zmlúv s dynamickou cenou elektriny a 1450 zmlúv s dynamickou cenou k 30. 06. 2023. Ostatných 12 dodávateľov, ktorí sú zároveň prevádzkovateľmi miestnych distribučných sústav ponúkajú svojim odberateľom elektriny možnosť uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou osobne, zväčša nemajú alebo majú nefunkčné webové sídla (celkovo mali v roku 2022 uzatvorených 42 zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny a 54 uzatvorených zmlúv s dynamickou cenou elektriny k 30. 06. 2023).

Možnosť uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny neponúka svojim zákazníkom až **50 dodávateľov**.

Graf. č. 2: Percentuálne znázornenie dodávateľov elektriny informujúcich/neinformujúcich odberateľov v oblasti uplatňovania dynamických cien elektriny

Celkový počet uzatvorených zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny bol v roku 2022 na úrovni 2 498 115, z toho: 6 797 zmlúv s dynamickou cenou elektriny, 2 491 277 zmlúv s pevnou cenou elektriny a 41 zmlúv s kombinovanou cenou elektriny.

Oproti tomu počet uzatvorených zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny ku dňu 30.06.2023 bol celkovo na úrovni 2 511 076, z toho: 20 100 zmlúv s dynamickou cenou elektriny, 2 490 906 zmlúv s pevnou cenou elektriny a 70 zmlúv s pevnou cenou elektriny.

Tab. č. 1 – Počet uzatvorených zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny, zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny s pevnou cenou elektriny a zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny s kombinovanou cenou elektriny k 31. 12. 2022 a k 30. 06. 2023.

kumulatívne údaje		k 31.12.2022	k 30.06.2023
Počet zmlúv s dynamickou cenou elektriny	domácnosti	1 966	2134
	zraniteľní odberatelia mimo domácností	77	139
	neregulovaní odberatelia	4 754	17 827
Počet zmlúv s pevnými cenami elektriny	domácnosti	2 297 348	2 322 091
	zraniteľní odberatelia mimo domácností	83 424	81 353
	neregulovaní odberatelia	110 505	87 462
Počet zmlúv s kombinovanými cenami elektriny	domácnosti	0	0
	zraniteľní odberatelia mimo domácností	0	0
	neregulovaní odberatelia	41	70
SPOLU		2 498 115	2 511 076

V prípade odberateľov elektriny v domácnosti treba upozorniť, že dynamická cena elektriny predstavuje formu neregulovanej ceny za dodávku elektriny, ktorá je v súčasných podmienkach vyššia ako cena za dodávku elektriny odberateľom elektriny v domácnosti regulovaná úradom a ktorá je pre roky 2023 a 2024 štátnym opatrením zastropovaná na úrovni základnej ceny silovej elektriny pre rok 2022 vo výške 61,21 €/MWh.

Vzhľadom k tejto situácii došlo v roku 2023 len k miernemu nárastu zmlúv s dynamickou cenou elektriny uzatvorených s odberateľmi elektriny v domácnosti. V neregulovanom segmente odberateľov elektriny v kontexte vyššieho rozdielu forwardových cien elektriny so spotovými cenami elektriny výraznejšie vzrástol počet novo uzatvorených zmlúv s dynamickou cenou za dodávku elektriny.

Zmluvy s kombinovanými cenami elektriny majú zmluvne stanovený objem odobranej elektriny, na ktorý sa uplatňuje fixná cena. Po prekročení zmluvne stanoveného objemu elektriny sa na odobrané množstvo účtuje dynamická cena elektriny.

Tab. č. 2 – Množstvo dodanej elektriny na základe zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny, zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny s pevnou cenou elektriny a zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny s kombinovanou cenou elektriny k 31. 12. 2022 a k 30. 06. 2023

kumulatívne údaje v MWh		k 31.12.2022	k 30.06.2023
Množstvo dodanej elektriny na základe zmluvy s dynamickou cenou elektriny	domácnosti	12 423	7 583
	zraniteľní odberatelia mimo domácností	427	1 924
	neregulovaní odberatelia	4 356 046	3 682 444
Množstvo dodanej elektriny na základe zmluvy s pevnou cenou elektriny	domácnosti	5 932 914	2 967 050
	zraniteľní odberatelia mimo domácností	428 735	232 020
	neregulovaní odberatelia	9 979 187	3 603 401
Množstvo dodanej elektriny na základe zmluvy s kombinovanou cenou elektriny	domácnosti	0	0
	zraniteľní odberatelia mimo domácností	0	0
	neregulovaní odberatelia	800 437	632 157
SPOLU		21 510 169	11 126 597

Záver

Úrad na základe vyžiadaných údajov od dodávateľov elektriny a prieskumu práv a povinností účastníkov trhu s elektrinou vyplývajúcich z primárnej energetickej legislatívy zistil, že nie všetci dodávatelia poskytujú informácie koncovým odberateľom elektriny k dynamickým cenám elektriny. Len 53 aktívnych dodávateľov informuje koncového odberateľa elektriny na svojom webovom sídle o možnosti uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny, o výhodách a rizikách spojených s uzatvorením takejto zmluvy a o nevyhnutnosti inštalácie inteligentného meracieho systému a nákladoch na jeho inštaláciu. Informácie o možnosti uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny nemá na svojom webovom sídle zverejnených 14 dodávateľov, ktorí ponúkajú uzatvorenie zmluvy o dodávke elektriny alebo zmluvy o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny koncovým

odberateľom elektriny, ale v dvoch prípadoch ide aj o väčších dodávateľov, ktorí mali k 30. 06. 2023 kumulatívne uzatvorených až 1450 zmlúv s dynamickou cenou.

Dodávatelia elektriny, ktorí dodávajú elektrinu do viac ako 100 000 odberných miest a majú povinnosť podľa zákona o energetike uzatvoriť zmluvu o dodávke elektriny alebo zmluvu o združenej dodávke elektriny s dynamickou cenou elektriny s koncovým odberateľom elektriny, ktorý o to požiada a má v odbernom mieste nainštalovaný IMS si plnia svoje informačné povinnosti a okrem základných informácií o dynamických cenách elektriny pre odberateľov elektriny zverejňujú aj mechanizmus tvorby dynamickej ceny elektriny.

Aj vzhľadom k tomu, že nové povinnosti pre dodávateľov elektriny v oblasti uplatňovania dynamických cien elektriny a s tým spojenými informačnými povinnosťami boli nastavené v primárnej energetickej legislatíve 1. októbra 2022, úrad predpokladá, že postupom času sa do budúcej situácia v oblasti zverejňovania informácií k dynamickým cenám elektriny zlepší, dodávatelia elektriny si tieto nové ustanovenia, ktoré sa týkajú práv odberateľov elektriny a povinností dodávateľov osvoja a odberatelia získajú väčší prehľad o možnostiach uplatnenia dynamických cien za dodávku elektriny pri uzatváraní zmlúv o dodávke elektriny alebo zmlúv o združenej dodávke elektriny.